

SVENSKA KOMPLETT

Grundbok & Arbetsbok

ÅRSKURS 7

LÄRARHANDLEDNING

KOPIERINGSUNDERLAG

NA
FÖRLAG

Till läraren

Välkommen till Svenska Kompletter åk 7

Den här handledningen är till *Grundbok* och *Arbetsbok – ordkunskap, stavning och språklära*.

Om man använder sig av båda böckerna, kan man jobba med samtliga moment i det centrala innehållet i grundskolans läroplan, Lgr22:

- Läsa och skriva
- Tala, lyssna och samtala
- Texter
- Språkbruk
- Informationssökning och källkritik

I *Grundbok* ligger fokus på olika texttyper, där man jobbar med läsning, läsförståelse, ordkunskap och uppgifter om texternas innehåll och form. Varje kapitel avslutas med en skrivuppgift kopplad till kapitlets inledande text/texter. Dessutom genomför man även en muntlig uppgift som är direkt kopplad till den text man har producerat i skrivuppgiften.

I *Arbetsbok – ordkunskap, stavning och språklära* jobbar man med just dessa tre moment: ordkunskap, stavning och språklära.

Det går att jobba med båda böckerna helt självständigt, men rekommendationen är att använda dem parallellt kapitelvis. På så vis får eleverna träna regelbundet på de olika momenten jämnt fördelat under läsåret.

Förslag på arbetsgång till varje kapitel i Grundbok:

- **Kapitelinledning** – Här finns en beskrivning över vad det aktuella kapitlet handlar om. Läs och resonera kring innehållet tillsammans med eleverna.
- **Läsning** – läs kapitlets inledande text. Variera gärna arbetsättet. Läs högt för eleverna som följer med i texten, elever turas om att läsa högt eller låt dem läsa tyst på egen hand.
- **Läsförståelse** – frågor till texten. Läs igenom frågorna tillsammans, innan eleverna svarar på frågorna enskilt. Använd gärna "EPA-metoden":

E: Enskilt – Eleverna svarar enskilt.

P: Par – Eleverna delas in i par. De berättar för varandra vad de har svarat. Om de vill ändra sina svar är det okej.

A: Alla – Gemensam diskussion och genomgång av svaren. Läraren leder samtalet/diskussionen. Låt alla par få komma till tals. Till exempel låter man varje par få berätta om några av sina svar.

Frågorna är indelade i olika nivåer:

- ✓ Leta efter svaren i texten.
- ✓ Lista ut svaren med hjälp av texten.
- ✓ Diskussionsfrågor av typen Vad tycker du? Vad tror du? Berätta. Förklara.

- **Mer läsning** – Varje kapitel innehåller flera texter inom samma tema. Jobba med dessa på samma sätt som med den inledande texten. Uppgifterna till de andra texterna kan skilja sig från uppgifterna till den inledande texten.

- **Skriva** – Eleverna planerar och skriver texter som på något sätt knyter an till kapitlets inledande text/texter vad det gäller form eller innehåll.
- **Muntlig presentation** – I samband med att skriva egna texter, finns uppgifter med olika typer av muntlig framställning.

Förslag på arbetsgång till varje kapitel i Arbetsbok – ordkunskap, stavning och språklära:

- **Vad betyder orden?** – Låt eleverna jobba med sidan på egen hand. Orden finns i text/texter i Grundboken. Så det finns en fördel om man har tillgång till denna. Men man kan göra sidan även utan Grundboken.
- **Stavning** – Första sidan är underlag för stavningsläxa. Gå igenom stavningsreglerna och de 15 orden tillsammans, innan eleverna börjar jobba med uppgifterna.
- **Språklära** – I åk 7-boken ligger fokus på ordklasserna. Gå igenom informationen och reglerna som presenteras i början av momentet, innan eleverna jobbar vidare på egen hand.
- **Repetition** – är en ”diagnos-sida”. Tanken är att eleverna ska göra den helt på egen hand. Det är ordkunskap, stavning och språklära som repeteras. I lärarhandledningen finns det tre prov som bygger på dessa repetitioner – prov 1: kapitel 1–3, prov 2: kapitel 4–6 och prov 3: kapitel 7–8.

Lärarhandledningen

Finns att ladda ner utan kostnad på www.naforlag.se. Lärarhandledningen är gemensam för *Grundbok* och *Arbetsbok – ordkunskap, stavning och språklära*.

Kopieringsunderlag till varje kapitel i arbetsboken:

- Läxblad till stavningsläxa
- Manus till förhör av stavningsläxan
- Elevblad att skriva på vid förhör

Övriga kopieringsunderlag:

- Protokoll för resultat på läxförhör, repetition och prov
- Checklistor för det egna skrivandet
- Responsblad för skrivna texter
- Bokrecension
- Prov utifrån repetitionssidorna i arbetsboken:
Prov 1: kapitel 1–3
Prov 2: kapitel 4–6
Prov 3: kapitel 7–8
- Facit till grundboken, arbetsboken, läxförhören och proven

Kopieringsunderlag

Innehållsförteckning

Elevblad – diktamen till stavningsläxa (ord i arbetsboken) 4

Underlag för stavningsläxor till orden i arbetsboken – läxblad och manus:

• Kapitel 1	5–6
• Kapitel 2	7–8
• Kapitel 3	9–10
• Kapitel 4	11–12
• Kapitel 5	13–14
• Kapitel 6	15–16
• Kapitel 7	17–18
• Kapitel 8	19–20
Prov 1 (kapitel 1–3 i arbetsboken)	21–29
Prov 2 (kapitel 4–6 i arbetsboken)	30–38
Prov 3 (kapitel 7–8 i arbetsboken)	39–43
Protokoll – läsförståelse (grundboken), stavning och språklära (arbetsboken)	44–47
Checklistor och respons – skrivuppgifter och muntliga uppgifter i grundboken	48–82
Facit – grundbok, arbetsbok, stavningsläxor och prov	83–164

Diktamen – 15 ord

Namn: _____ Klass: _____ Datum: _____

Kapitel: _____ Stavningsmoment: _____

1. _____ 9. _____

2. _____ 10. _____

3. _____ 11. _____

4. _____ 12. _____

5. _____ 13. _____

6. _____ 14. _____

7. _____ 15. _____

8. _____

Antal rätt: _____

Förslag på hur du kan träna på läxan:

1. Läs orden i rutan högt.

1. flicka	4. brytt	7. kalla	10. blicken	13. alltid
2. flickor	5. granar	8. kala	11. skalade	14. aldrig
3. bryt	6. grannar	9. skrattade	12. skallade	15. karusell

2. Skriv av orden här. Var noggrann med stavningen när du skriver.

1. _____ 6. _____ 11. _____

2. _____ 7. _____ 12. _____

3. _____ 8. _____ 13. _____

4. _____ 9. _____ 14. _____

5. _____ 10. _____ 15. _____

3. Låt någon läsa orden högt för dig. Du skriver orden på ett papper.

4. Rätta. Har du stavat fel på något eller några ord? Träna igen.

5. När du är helt säker på att stava alla ord, så är du klar med läxan.

Manus till diktamen (första uppgiften i provet) – Prov 1

1. Jag har värk i min arm. Det gör ont hela tiden. Skriv värk.
2. Har du läst Astrid Lindgrens alla verk? Skriv verk.
3. Hennes berättelser är fantastiska! Skriv berättelser.
4. En vecka har 7 dygn. Skriv vecka.
5. Du måste väcka mig klockan fem. Skriv väcka.
6. En snäcka är ett blötdjur med skal. Skriv snäcka.
7. Får jag låna dina vantar? Mina händer är så kalla. Skriv kalla.
8. Träden är alldeles kala. Alla löv har fallit av. Skriv kala.
9. Ylva skrattade högt åt mitt skämt. Skriv skrattade.
10. Blicken hon gav mig gjorde mig nervös. Skriv blicken.
11. Martin skalade tjugo räkor. Skriv skalade.
12. Mia blev utvisad, eftersom hon skallade en motståndare. Skriv skallade.
13. Jag vinner alltid över dig i bordtennis. Skriv alltid.
14. Du har aldrig vunnit över mig! Skriv aldrig.
15. Idag ska jag färga mitt hår grönt. Skriv färga.
16. På vår bilresa åkte vi med färja från Göteborg till Fredrikshamn. Skriv färja.
17. Billy har två husdjur: en hund och en katt. Skriv husdjur.
18. Ska vi gjuta gipsfigurer i de här formarna? Skriv gjuta.
19. Min hjärna fungerar inte så bra idag. Jag sov så dåligt inatt. Skriv hjärna.
20. Jag hjälper gärna till med disken! Skriv gärna.

Prov 1

Namn: _____ klass: _____ datum: _____

Stavning

Skriv orden som blir upplästa av din lärare.

1. _____ 11. _____

2. _____ 12. _____

3. _____ 13. _____

4. _____ 14. _____

5. _____ 15. _____

6. _____ 16. _____

7. _____ 17. _____

8. _____ 18. _____

9. _____ 19. _____

10. _____ 20. _____

Vad betyder orden?

Förklara vad orden betyder eller skriv synonymer.

21. hänförd _____

22. oklanderligt _____

23. förlag _____

24. humanistisk _____

25. springare _____

26. fjärran _____

_____ p / 6 poäng

Substantiv

I rutan finns fem substantiv. Ringa in dem och skriv in dem i alla former i tabellen.

Kryssa även i om ordet är utrum/neutrum och konkret/abstrakt.

vig	fantasi	läser	du	skåp	kedja	motiverad	men
grym	tanke	de	sju	adjö	glas	intresserad	och

Singular		Plural		utrum	neutrum	konkret	abstrakt
obestämd form en/ett ...	bestämd form den/det ...	obestämd form flera ...	bestämd form de/de där ...				
27.							
28.							
29.							
30.							
31.							

_____ p / 30 poäng

Välj bland substantiven i tabellen och skriv en mening till varje form.

32. singular, obestämd form: _____

33. singular, bestämd form: _____

34. plural, obestämd form: _____

35. plural, bestämd form: _____

_____ p / 8 poäng
(2 p för rätt form + korrekt mening)

Kasus

Substantiven i rutan står i grundform (nominativ). Skriv en mening till varje ord.

Men du måste skriva substantiven i formen genitiv.

Max	pappa	mannen	Alice
-----	-------	--------	-------

36. _____

37. _____

38. _____

39. _____

_____ p / 8 poäng
(2 p för rätt form + korrekt mening)

Adjektiv

I rutan finns fem adjektiv. Ringa in dem och skriv in dem i alla former i tabellen.

vig	fantasi	läser	du	skåp	kedja	motiverad	men
grym	tanke	arg	sju	adjö	glas	vacker	och

Positiv	Komparativ	Superlativ
40.		
41.		
42.		
43.		
44.		

_____ p / 15 poäng

Välj bland adjektiven i tabellen och skriv en mening till varje form.

Stryk under alla adjektiv du har använt.

45. positiv: _____

46. komparativ: _____

47. superlativ: _____

_____ p / 6 poäng

(2 p för rätt form + korrekt mening)

Bygg ut den här meningen med adjektiv som beskriver de understrukna substantiven.

48. Min vän har en cykel.

_____ p / 2 poäng

Prov 1 – sida 4 av 7

(1 p för varje korrekt beskrivning med adjektiv av ett substantiv)

Verb

I rutan finns fem verb. Ringa in dem och skriv in dem i alla olika tempus i tabellen.

vig	fantasi	läser	du	äter	kedja	motiverad	men
springer	tanke	de	lovar	adjö	glas	skriker	och

Tempus (tidsformer)				
Presens	Preteritum	Perfekt	Pluskvamperfekt	Futurum
49.				
50.				
51.				
52.				
53.				

_____ p / 25 poäng

Välj bland verben i tabellen och skriv en mening till varje tempus.

Stryk under de verb du har valt.

54. Presens: _____

55. Preteritum: _____

56. Perfekt: _____

57. Pluskvamperfekt: _____

58. Futurum: _____

_____ p / 10 poäng
(2 p för rätt form + korrekt mening)

Skriv tre olika slags meningar som innehåller hjälpverb + huvudverb.

59. Påstående: _____

60. Fråga: _____

61. Nekande mening (med inte): _____

_____ p / 3 poäng

Använd verben inom parentes för att skriva meningar med verbformen **imperativ**.

62. (springa) _____

63. (äta) _____

_____ p / 2 poäng

Använd verben inom parentes för att skriva meningar med verbformen **perfekt particip**.

64. (öppna) _____

65. (släcka) _____

_____ p / 2 poäng

Förvandla meningarna till passiv form.

66. Vera lagade däck.

67. Filip sjöng en sång.

_____ p / 2 poäng

68. Sätt ut satsdelarna i alla ovanstående meningar, både de aktiva och passiva.

p = predikat s = subjekt o = objekt ag = agent

_____ p / 12 poäng
(1 p för varje rätt placerad satsdel)

Summa: _____ p / 151 poäng

Min egen checklista – saga

Namn: _____

Titel på min saga: _____

Arbetsgång när du har skrivit klart:

- Läs igenom din saga ordentligt, i lugn och ro.
- Svara på frågorna i checklistan genom att kryssa i rutorna.
- Förbättra – gör förändringar som förbättrar din saga.
- Respons – låt någon annan läsa din saga. Det kan vara en klasskompis eller din lärare. Den som läser ska ge dig respons. Det betyder att man talar om vad man tycker är bra, och kanske om det finns något som kan förbättras. Den som ger dig respons behöver ett speciellt papper att fylla i: "Respons – saga". Be din lärare om det pappret.

Frågor om min saga	Ja	Behöver förbättras	Går ej att bedöma
<u>Innehåll:</u>			
Passar titeln bra ihop med innehållet?			
Är det lätt att förstå handlingen? Har den en "röd tråd" med en tydlig inledning, huvuddel och slut?			
Finns det en oväntad händelse eller ett oväntat problem i handlingen?			
Finns det några typiska kännetecken för en saga? (talen 3 eller 7, inledning med "Det var en gång ...", sagoväsen som till exempel troll, jätte, prinsessa, prins, talande djur m.m.)			
Tror jag att den som läser min berättelse, kommer att tycka att den är spännande, intressant, rolig eller sorglig – ger texten någon känsla?			
Har jag en illustration (bild) som passar innehållet?			
<u>Form:</u>			
Har jag använt skiljetecken på rätt sätt? (punkt, frågetecken eller utropstecken)			
Är stavningen okej?			
Har jag skrivit stor och liten bokstav på rätt sätt?			
Har jag skrivit dialoger på rätt sätt, med talstreck?			
Har jag skrivit lagom långa meningar och delat in texten i stycken?			
Är layouten och typsnittet/handstilen bra – så man blir lockad till läsning?			

Helhetsbedömning:

Vad är jag mest nöjd med?

Vad är viktigast att förbättra?

Facit – Grundbok

Kapitel 1

Sid 14

Frågor till *Flickan som blev Askungen*

1. Flickans styvmor och styvsystrar tvingade henne att utföra sysslor i huset: dammsuga, putsa fönster, baka bröd och bädda sängar.
2. Det var Flickan själv som ägde huset.
3. Flickans hemlighet var att hon hade ett hemligt konto på en social plattform. Där kallade hon sig Askungen och lade ut videor på sig själv när hon spelade gitarr och sjöng.
4. Flickan sökte till den audition där man skulle utse vem som skulle få sjunga en duett med en av landets största artister.
5. Meningen "Flickan var ingen, men Askungen var något stort." betyder att Flickan var helt okänd utanför sitt sociala konto, men att väldigt många kände till Askungen som spelade gitarr och sjöng på de videor som lades ut på nätet.
6. Flickan ville inte visa sin riktiga identitet för att hennes styvfamilj inte skulle få chansen att förstöra hennes drömmar och mål med sin musik.

7. *Förslag på svar:*

De blev arga och chockade. Kanske skämdes de lite också, och ångrade hur de hade behandlat Flickan?

Exempel från texten:

"... man kunde nästan se hur rök kom ut ur hennes öron."

"*Systrarnas ansiktsuttryck gick från triumferande till chockade.*"

"*Styvmoderns ilska blev om möjligt ännu värre.*"

8. Att Flickan hade hittat hem, betyder att hon var där hon ville vara i livet. Hennes dröm om skivkontrakt var uppfylld och kunde nu vara sig själv och vara bland människor som tyckte om henne.
9. Elevens eget svar.

Sid 14

Förklara orden och uttrycken

1. hastigt gått bort = dött plötsligt
2. påklistrade leenden = falska leenden
3. lite till övers = inte bry sig om
4. förvisad = tvingad från en plats till en annan
5. hisnande = spännande, nervkittlande
6. sätta käppar i hjulet = hindra någon från att genomföra sina planer, förstöra för någon
7. avhyvling = rejäl utskällning
8. ett minne blott = bara ett minne

Jämför *Flickan som blev Askungen* och *Rödluvan* med varandra.

1. Förslag på svar:

	Flickan som blev Askungen	Rödluvan
Miljöer	hus, stad, torg	stuga, skog
Karaktärer	Flickan/Askungen, styvmor, styvsystrar	Rödluvan, mamma, mormor, vargen, jägaren
Inledning	Det var en gång ...	Det var en gång ...
Avslutning	Där levde hon lycklig i alla sina dagar.	Jag ska aldrig någonsin mer lämna vägen och springa i skogen ensam, när mamma har förbjudit mig det.
Sensmoral	Ge aldrig upp din dröm, även om andra människor försöker stoppa dig. Om man är elak och nedlåtande mot andra slår det tillbaka mot dig själv till slut.	Lita aldrig på en främling utan vidare. Var kritisk i ditt tänkande. Lyssna på vad äldre personer, föräldrar och mer erfarna personer säger.

2. Finns det några likheter mellan de två sagorna?

Förslag på svar:

- Samma inledning: "Det var en gång ..."
- En flicka är huvudkaraktären.
- Huvudkaraktären får hjälp av annan karaktär: Rödluvan får hjälp av jägaren. Flickan/Askungen får hjälp av många människor: hennes följare på sociala medier, artisten som vill sjunga duett med henne och människorna som ger henne skivkontrakt.
- Sagan slutar lyckligt för huvudkaraktären, medan det går illa för de onda (styvmor, styvsystrar, vargen)

3. Finns det några olikheter mellan sagorna?

Förslag på svar:

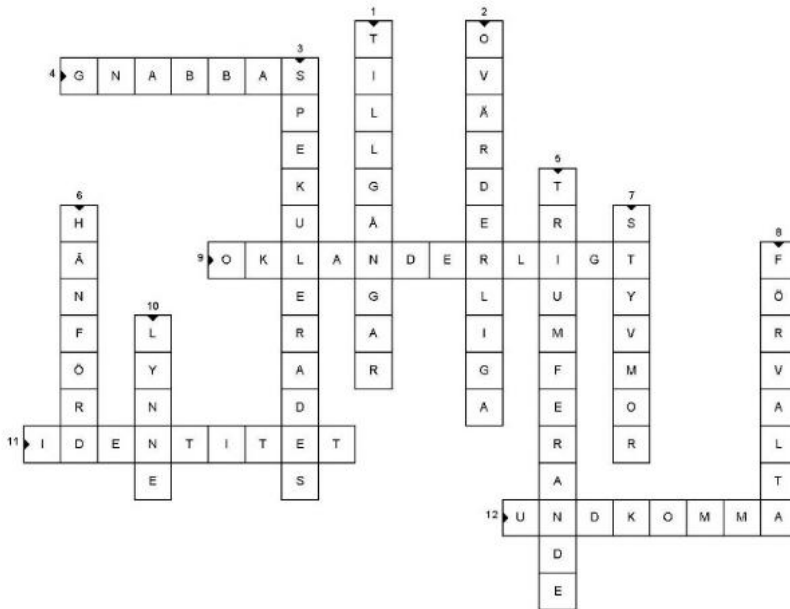
- Olika avslutsmeningar
- Olika miljöer i både rum och tid – stad respektive skog, modern tid respektive "äldre" tid
- Rödluvan vinner på att lyssna på sin mamma, medan Askungen vinner på att lyssna på "sin egen röst".

Facit – Arbetsbok – ordkunskap, stavning och språklära

Kapitel 1

Sid 6

Vad betyder orden?

Sid 7

Betonad vokal understruken

1. flicka
2. flikar
3. bryt
4. brytt
5. granar
6. grannar
7. kalla
8. kala
9. skrattade
10. blicken
11. skalade
12. skallade
13. alltid
14. aldrig
15. karusell

Sid 8

Vilka ord saknas?

1. flicka
2. bryt
3. granar
4. kala
5. skrattade
6. aldrig
7. alltid
8. grannar
9. skalade
10. brytt
11. kalla
12. flikar
13. skallade
14. blicken
15. karusell

Sid 9

Placera orden i rätt kolumn.

1	2	3	4
h <u>u</u> set	h <u>o</u> n	tabl <u>e</u> tt	gl <u>i</u> mt
medic <u>i</u> n	d <u>u</u> m	staf <u>e</u> tt	v <u>i</u> nst
stug <u>o</u> r	s <u>i</u> n	myggorna	saltade
v <u>i</u> ner	h <u>o</u> nom	h <u>e</u> nn	br <u>a</u> nden
van <u>o</u> r	k <u>a</u> n	rycka (ck räknas som dubbelteckning)	t <u>a</u> nder
sk <u>a</u> ta	h <u>a</u> n	v <u>i</u> nn	m <u>e</u> st

Sid 11

Substantiv som byter vokal i plural

Förslag på svar:

a till ä:

and – änder
bokstav – bokstäver
brand – bränder
far – fäder
hand – händer
land – länder
man – män
natt – nätter
rand – ränder
stad – städer
strand – stränder
tand – tänder

å till ä:

stång – stänger
tång (verktyget) – tänger

o till ö:

bror – bröder
dotter – döttrar
fot – fötter
mor – mödrar
morot – morötter
rot – rötter
son – söner

u till ö:

lus – löss

Sid 12

Substantivets former

Singular		Plural	
obestämd	bestämd	obestämd	bestämd
ex: stol	stolen	stolar	stolarna
1. foto	fotot	foton	fotona
2. bord	bordet	bord	borden
3. hus	huset	hus	husen
4. gris	grisen	grisar	grisarna
5. land	landet	länder	länderna
6. bok	boken	böcker	böckerna
7. kaka	kakan	kakor	kakorna
8. kvinna	kvinnan	kvinnor	kvinnorna

Sid 13

Konkret och abstrakt

Konkret	Abstrakt
moln	dröm
bänk	idé
man	kärlek
tulpan	sorg

Sid 14

Genus

Singular, obestämd form	Singular, bestämd form	Genus	
		Utrum	Neutrum
1. ett glas	det glaset		X
2. en tanke	den tanken	X	
3. en dator	den datorn	X	
4. ett bord	det bordet		X
5. ett huvud	det huvudet		X
6. ett lejon	det lejonet		X
7. en katt	den katten	X	
8. en byggnad	den byggnaden	X	

Sid 17

Kasus

Nominativ	Genitiv
1. bilen	bilens
2. Ludvig	Ludvigs
3. Louise	Louises
4. farfar	farfars
5. huset	husets
6. Max	Max
7. Lukas	Lukas
8. Schweiz	Schweiz

Sid 18–21

Repetition kapitel 1

Sid 18

Vad betyder orden?

1. styvmor = bonusmamma, plastmamma
2. oklanderligt = felritt, utan problem
3. förvalta = ha hand om, sköta om
4. lynne = karaktär, sinnelag, natur
5. hänförd = förtjust, euforisk, tagen
6. undkomma = slippa undan, klara sig
7. gnabbas = kivas, munhuggas, retas
8. tillgångar = pengar, kapital, resurser

Stavning

Hårda vokaler: a o u å

Mjuka vokaler: e i y ä ö

Lång vokal = Vokalen låter som när man läser upp/rabblar alfabetet.

Kort vokal = Vokalen låter inte som när man läser upp/rabblar alfabetet.

Betonad vokal = Vokalen uttalas med mer tryck/kraft än övriga vokalen i ordet.

Sid 19

Välj rätt ord.

1. brytt
2. kala
3. Kalla
4. Skalade
5. granar
6. skallade
7. bryt
8. grannar

Sid 20

Substantiv

intresse, bok, planet, dröm, hus

Singular		Plural		utrum	neutrum	konkret	abstrakt
obestämd	bestämd	obestämd	bestämd				
1. intresse	intresset	intressen	intressena		X		X
2. bok	boken	böcker	böckerna	X		X	
3. planet	planeten	planeter	planeterna	X		X	
4. dröm	drömmen	drömmar	drömmarna	X			X
5. hus	huset	hus	husen		X	X	

Sid 21

Kasus

Elevens egna svar

Rättningshjälp – de fyra substantivens genitiv:

Nils

mammas

cykelns

Ann-Louises